

Eksjö
kommun

Höredaskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling

Läsår 2023/2024

16 augusti 2023

Innehåll

Inledning	3
Lagar och förordningar	3
Grunduppgifter	4
Delaktighet, förankring och information	4
Analys av fjolårets åtgärder.....	6
Undersöka och kartlägga.....	8
Kartläggningsmetoder	8
Resultat och analys av kartläggning.....	9
Främjande - målinriktat arbete med identifierade friskfaktorer.....	13
Främjande arbete/åtgärder	13
Förebyggande - målinriktat arbete med identifierade riskfaktorer	15
Förebyggande åtgärder.....	16
Rutiner för akuta situationer.....	18
Bilaga - Begrepp och definitioner	21

Inledning

Skolväsendet i Sverige ska vila på demokratins grund. En av demokratins pelare är tanken om alla människors lika värde. Detta värde ska finnas synligt i all vår verksamhet i och utanför klassrummet, det ska genomsyra vår organisation, våra strukturer och vårt bemötande.

I skolans uppdrag ligger att ha tydliga rutiner vid akuta händelser där individer utsätts, men vi behöver också arbeta främjande och förebyggande för att skapa trygga miljöer för alla våra elever oberoende av deras kön, könsuttryck eller identitet, sexuell läggning, religion eller annan trosuppfattning, etnisk tillhörighet, ålder eller funktionsnedsättning. Arbetet mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling är av stor betydelse för elevernas mående och är därför direkt kopplat till det förebyggande elevhälsoarbetet.

Lagar och förordningar

Arbetet mot diskriminering och trakasserier regleras i Diskrimineringslagen (2008:567) medan arbetet mot kränkningar regleras i Skollagen (2010:800). Både lagstiftningarna kräver att det ska finnas ett strategiskt och långsiktigt arbete i verksamheterna.

Diskrimineringslag 2008:567

Enligt diskrimineringslagen ska varje skola ha aktiva åtgärder mot diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier. Skolan ska dokumentera sitt arbete med aktiva åtgärder genom att systematiskt undersöka, analysera, åtgärda och följa upp skolans arbete. Dessa aktiva åtgärder ska dokumenteras löpande genom hela året. Skolan ska även dokumentera hur samverkan med elever, personal och vårdnadshavare har skett (kapitel 3, 1 §, 3 §, 18 §).

Skollagen 2010:800

Enligt skollagen ska det inom varje verksamhet bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Varje skola ska årligen upprätta en plan mot kränkande behandling. Planen ska redogöra hur skolan arbetar förebyggande och förhindrar så att ingen elev kränks. Den ska även innehålla en redogörelse för åtgärder från det föregående året och för det kommande året (kapitel 6, 6 §, 8 §).

Skollagens olika kapitel som behandlar värdegrund, elevhälsa, systematiskt kvalitetsarbete, inflytande, trygghet och studiero är också relevant lagstiftning i arbetet att motverka diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling.

FN:s konvention om barns rättigheter

FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) sätter barnets perspektiv i fokus. Den tar bland annat upp barnets rätt till inflytande utifrån mognad och om barns rätt att få göra sin röst hörd i frågor som berör barnet. Dessa rättigheter är utgångspunkten i skolans demokrati- och värdegrundsuppdrag.

Läroplanerna (Lgr22, Läroplan för den anpassade grundskolan)

Läroplanen lyfter frågor kring diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i såväl skolans värdegrund och uppdrag, som i kursplanerna.

Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motarbetas.

Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser.

Behovet av kunskap om och diskussioner kring diskriminering, trakasserier och kränkningar och vad det kan betyda för individen och för samhället i stort, finns på olika sätt inskrivet i kursplanerna. Arbetet med barnrättskonventionen och de mänskliga rättigheterna återkommer t.ex. som en röd tråd från förskoleklass upp till gymnasiet.

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleklass, grundskola årskurs 1-6 och fritidshem.

Ansvarig för planen

Rektor, Niklas Ahnstedt, har det yttersta ansvaret för att det varje år upprättas en ny plan och att den tidigare utvärderas.

Vår vision

Höredaskolan **en** skola för alla. Den lilla skolan med stort hjärta.

Nyckelord i Höredaskolans värdegrundsarbete är: trygghet, glädje och studiero.

Planen gäller från 2023-08-16 till 2024-08-15.

Delaktighet, förankring och information

Personalens delaktighet, förankring och information

Personalen deltar i kartläggningar, analyser och diskussioner med syfte att formulera förebyggande åtgärder. Personalen deltar även i samtal och diskussioner för att bryta ned skolans främjande aktiviteter till åldersadekvata aktiviteter. De aktiva åtgärderna (förebyggande och främjande) följs upp och utvärderas kontinuerligt på arbetslagskonferenser, samt på Elevhälsan och Trygghetsteamets träffar.

Trygghetsteamet består av representanter från varje arbetslag, samt kurator och rektor. Teamets representanter sammanställer de konkretiserade främjande aktiviteterna och förebyggande åtgärderna. Vidare ansvarar de för att åtgärderna följs upp och utvärderas på arbetslagskonferenser, samt

deltar i arbetet med trivselenkäterna/skolenkäten. Ny plan upprättas utifrån resultat av utvärderingen av föregående läsårs plan, samt utifrån resultat och analys av kartläggningen.

Skolans plan presenteras och bearbetas inför läsårsstart. Personal som börjar under pågående läsår informeras om planen av rektor.

Elevers delaktighet, förankring och information

Eleverna deltar i kartläggningar, analyser och diskussioner med syfte att formulera förebyggande åtgärder. De aktiva åtgärderna (förebyggande och främjande) följs upp och utvärderas kontinuerligt på klassråd. Skolans främjande aktiviteter diskuteras på klassråd, elevråd, samt fritidsråd.

Skolans plan presenteras med stöd av den PowerPoint som skolkuratoren tagit fram, samt informeras då om trygghetsteamet.

Vårdnadshavares delaktighet

Vårdnadshavare informeras om skolans plan och läsårets fokusområden på höstterminens föräldramöte och/eller via informationsbrev/veckobrev. Planen publiceras på Höredaskolans hemsida.

Varje klass har föräldrarepresentanter som deltar i Brukarrådet. Där finns möjlighet att diskutera kring de främjande aktiviteterna och eventuella förbättringar av skolans rutiner och strukturer kring arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Trygghetsteamet läsåret 2023/2024

Emma Engström, representant F-3

Klara Frisk, representant 4–6

Vakant, representant fritidshem

Anna Färg, kurator

Niklas Ahnstedt, rektor

Analys av fjolårets åtgärder

Personal i förskoleklass och årskurs 1-6 och personal inom fritidsverksamheten har haft avsatt tid för uppföljning av planen, samt fått tillfälle att utvärdera likabehandlingsarbetet och planen vid läsårets slut. Alla klasser utvärderade under juni 2023 fjolårets likabehandlingsarbete, med hjälp av frågor framställda av trygghetsteamet.

Höredaskolan arbetar dagligen med skolans värdegrund, att främja likabehandling. Samtal har återkommande förts i våra verksamheter om kamratskap och relationer, samt att respektera varandra och våra olikheter. Pedagogerna i de olika verksamheterna har arbetat olika mycket med värderingsövningar, sammanhållning i klasserna och grupperna, samt att få de nya eleverna som börjat på skolan att känna sig välkomna.

De mål och insatser som sattes upp vid läsårsstart 2022/2023 för att främja likabehandling och förebygga diskriminering har genomförts i den mån det har gått utifrån de resurser som funnits till hands. Skolan har kunnat återgå till ett normalläge efter pandemin. Detta har resulterat i att vi också kunnat blanda årskurser vid gemensamma aktiviteter. Under läsåret 2022/2023 har det skett en del förändringar i personalgruppen så som nya lärare, resurser och skolsköterska, samt att rektorstjänsten har utökats till heltid.

Skolkurator i samråd med rektor upprättade en PowerPoint som alla klasslärare gick igenom med sina klasser vid läsårsstart. Den innehöll bland annat påminnelse att upprätta/revidera klassregler/trivselregler, skolans aktuella ordningsregler, rutin vid inrymning och utrymning, samt en påminnelse om att vi tillsammans är med och skapar en trevlig skola och en bra arbetsmiljö.

Skolkuratoren har även upprättat olika åldersanpassade PowerPoints för att på så sätt förankra och sprida planen mot diskriminering och kränkande behandling till alla elever på skolan. Skolkurator har presenterat planen i de flesta klasserna på skolan.

Överlag uppskattar alla elever och personal de gemensamhetsdagar som hålls på Höredaskolan. Exempelvis likabehandlingsaktiviteter, Östra Näs, idrottsdagar, Halloweenfest och besök genom skapande skola. Vidare uppskattar klasserna när de själva haft gemensamma klassdagar/klassaktiviteter.

De flesta klasser upplever fadderverksamheten som roligt och vill gärna ha fler planerade aktiviteter och utflykter tillsammans. Hur ofta fadderklasserna har träffats utöver skolans gemensamhetsdagar har varierat mellan de olika klasserna.

Alla klasser på skolan (förskoleklass och årskurs 1-6) deltog i Rädda Barnens ”Stopp! Min kropp!-vecka” under hösten 2022. Mellanstadiet arbetade även utifrån Aktiv skolans material kring nätet och grooming.

Ett av Höredaskolans mål och insatser för att främja likabehandling och förebygga diskriminering var att fritidspersonal skulle hålla i organiserade rast-aktiviteter under några raster i veckan. Dessa rast-aktiviteter har inte kunnat genomföras i den mån som det var tänkt. Periodvis har en fritidspersonal haft en torsdagsrast i veckan med planerad rast-aktivitet. Elever har önskat att mer reklam görs för när det är rast-aktiviteter och vilken aktivitet som är planerad.

Trivselteamet (elever från årskurs 4-6 med stöd av kurator) har inte genomfört rast-aktiviteter på måndagar enligt plan, då skolkurator inte har haft utrymme för det i sin tjänst. Under vintern hade mellanstadiet en bestämd lunchrast i veckan då de fick vara i idrottshallen.

I arbetslagen diskuterar personal kontinuerligt det främjande arbetet på Höredaskolan, både vad gäller klassrummet, fritidshemmet, samt det gemensamma arbetet på skolan. Personal har då kunnat informera varandra om det har varit något särskilt som personal behövt tänka på kring en elev eller elevgrupp.

Skolkurator och rektor har vid ett par tillfällen under läsåret gått igenom kommunens system, Drafit, där personal ska dokumentera misstänkta/upplevda kränkningar som sker mellan elever.

Under läsåret 2022/2023 har alla på skolan arbetat med materialet ”*Gnissel*”. Ett material om konflikter och relationskunskap att arbeta med för att sätta rätt klassrums/avdelningsklimat. Detta har arbetats med för att skapa och stärka det sociala klimatet i gruppen och med värdegrundsarbete. De olika klasserna och fritids har arbetat olika mycket med materialet. En del klasser har genomfört varje kapitel från pärm till pärm och en del har genomfört de kapitel de tyckt varit mest aktuella.

Skolan och fritidsverksamheten har uppmärksammat olika dagar som till exempel FN-dagen, Rocka Sockorna och Internationella kvinnodagen. Trygghetsteam gett förslag och tips på material.

Under läsåret har skolan utvecklat arbetet med olika enkäter. Efter att enkäter har genomförts har elever och personal fått ta del av enkätsammanställningar. På så sätt har både elever och personal fått vara delaktiga i att arbeta fram mål och förslag för att få till förändringar till det bättre i klassen och på skolan.

Kartläggning av trygga och otrygga platser inomhus och utomhus har förtydligats med bildstöd. Hela skolan och varje enskild klass/grupp har fått ta del av sammanställningen av de otrygga platserna på skolan. Eleverna har haft möjlighet att ge förslag på hur vi tillsammans kan få fler att känna sig trygga på de otrygga platserna. Förslagen och synpunkterna har tagits upp på elevrådet och sedan arbetats vidare med. Skolan kommer fortsättningsvis kartlägga trygga och otrygga platser för att kunna få fram statistik över tid, samt för att kunna se om vårt arbete ger effekt.

Det som framkommit från utvärderingarna av läsåret 2022/2023 är att vi, både elever och personal, behöver arbeta aktivt med att alla på vår skola ska känna sig trygga under skoldagen och trivas både i skolan, i sina klasser och på fritidshemmet. Vidare är målet att alla elever ska känna sig trygga med oss vuxna på skolan och känna att de blir lyssnade på. Vi behöver främja ett tryggt, tillitsfullt och inkluderande klimat på skolan, där vi alla visar respekt och har ett gott bemötande mot varandra.

Undersöka och kartlägga

Som grund för det förebyggande arbetet ska den egna verksamheten undersökas. Skolan behöver därför genomföra kartläggningar med hjälp av olika metoder för att upptäcka eventuella risker för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande behandling eller andra hinder för elevers lika rättigheter och möjligheter. Utifrån skolans analys av kartläggningen tas konkreta mål och åtgärder fram.

Kartläggningsmetoder

- vardagssamtal mellan elever och personal.
- rastvärdar (personal med gula västar) utomhus som cirkulerar bland eleverna och är aktiva, för att förebygga att det sker kränkningar eller trakasserier utomhus och öka tryggheten bland eleverna.
- dialog med elever exempelvis på elevråd/klassråd/fritidsråd.
- enkäter och enkätsammanställningar så som:
 - varje år gör årskurs 3-6 den kommunala skolenkäten.
 - förskoleklass – årskurs 2 svarar på en förenklad version av den kommunala skolenkäten (från och med läsåret 2023/2024).
 - skolenkät åk 5, Skolinspektionen granskar varje läsår skolverksamheten i landet, målet är att bidra till att alla barn får lika god utbildning i en trygg miljö. Enkäten genomförs på alla skolor i hela Sverige. Även föräldrar och pedagoger för elever i förskoleklass och i årskurs 5 har möjlighet att svara på enkäten.
 - fritidshemmets trivselenkät (från och med läsåret 2023/2024)
 - Förskoleklass till och med årskurs 6 genomför en lokal trygghets- och trivselenkät i början på maj för att använda den till läsårets utvärderingar och planering för nya målområden att arbeta med kommande läsår (2023/2024).
- kartläggning av trygga och otrygga platser inom- och utomhus för att upptäcka trygga och otrygga platser.
- sociogram utförs en gång per läsår samt vid behov, detta för att personal ska kunna upptäcka grupperingar, constellationer och utanförskap och jobba vidare med detta vid behov.
- utvecklingssamtal, lärare möter elev och vårdnadshavare.
- lyssnar på föräldrars signaler.
- elevärenden tas upp vid behov.
- återkommande diskussioner på arbetslagskonferenser och arbetsplatsträffar om skolans nuläge.
- observationer som vuxna gjort på skolan till exempel vid rastillsyn, pedagogiska måltider, under den fria leken.
- trygghetsteamet träffas tillsammans med rektor och skolkurator regelbundet.
- elevhälsan, EHT.
- undervisningskonferens där klasslärare, ämneslärare, rektor och delar av elevhälsan möts för att kartlägga undervisningens behov av främjande, förebyggande och åtgärdande arbete för hela gruppens lärande och utveckling (från och med läsåret 2023/2024)
- skolfrånvaro ses över kontinuerlig av både ansvarig klasslärare och skolkurator.
- skolsköterskan har planerade hälsosamtal i förskoleklass, årskurs 2, årskurs 4, samt ett uppföljande samtal i årskurs 6.
- till viss del finns en vuxen med i omklädningsrummen vid idrotten.
- skolan engagerar sig i vad som händer mellan eleverna utanför skolan, till exempel om det förekommer kränkande behandling via sms eller internet.
- utvärdering för elever och personal, gällande hur likabehandlingsarbetet varit under läsåret.
- sammanställning av anmälda kränkningshändelser.

Resultat och analys av kartläggning

Det som framkommer genom de olika kartläggningarna synliggör hur situationen ser ut bland elever och personal på skolan och detta arbetas vidare med. De olika kartläggningarna behandlas och analyseras på olika sätt beroende på syfte och utförare. Förebyggande insatser eller åtgärder sätts in vid behov.

Skolan behöver fortsatt arbeta kring elevernas språkbruk och attityd mot varandra under skoldagen. Några av skolans elever har en oacceptabel jargong mot varandra och könsord, svordomar, samt knuffar förekommer. Skolan kommer även fortsättningsvis arbeta för trevligare språkbruk och attityd mellan eleverna. Personal försöker att få lugnare miljö genom att aktivt uppmärksamma elever och ha nolltolerans mot icke önskvärt språk, beteende samt skojbråk.

På skolan finns ett ökat problem kring skadegörelse av skolans material och inredning. Det har bland annat förekommit klotter inomhus och på skolmaterial. Flertalet elever är inte rädda om skolans saker och använder dem inte på ett ansvarsfullt sätt. Saker som lånas och används återlämnas inte alltid i ett bra skick eller läggs tillbaka på rätt plats. Tillsammans behöver vi arbeta för att varje enskild individ, både personal och elever, tar ansvar för de saker de använder, samt plockar i ordning efter sig.

Under läsåret som varit har flertalet personal slutat på Höredaskolan, vilket har lett till oro bland både elever, vårdnadshavare och personal. Skolan behöver fortsatt under kommande läsår arbeta aktivt för att behålla och få en vi-känsla på skolan mellan elever, personal och vårdnadshavare. Vidare behöver skolan bygga upp förtroendefulla relationer mellan personal – elever och personal – vårdnadshavare, samt arbeta med att förbättra vårt bemötande.

Under höstterminen 2022 genomförde eleverna i årskurs 3-6 kommunens skolenkät. 90 % av eleverna har uppgett att det stämmer helt och hållet eller ganska bra att de känner sig trygga i skolan. 8,3 % har uppgett att det stämmer ganska dåligt att de känner sig trygga i skolan och 1,7 % av eleverna har uppgett att de inte alls känner sig trygga i skolan.

Vidare har 16 % av eleverna i årskurs 3-6 uppgett att det stämmer eller stämmer ganska bra att det finns elever på skolan som de är rädda för.

Det framkommer att 85 % av eleverna i årskurs 3-6 upplever att det stämmer eller stämmer ganska bra att vi respekterar varandra på skolan. Skolan behöver fortsatt arbeta aktivt för att kunna nå målet att alla ska vara respektfulla mot varandra, både elever och personal.

En vuxen att vända sig till på skolan

De flesta elever upplever att de har någon vuxen att vända sig till på skolan då det har hänt något eller när de upplever sig utsatta för kränkningar och/eller trakasserier. När en elev på skolan upplever sig ha blivit utsatt för kränkningar eller trakasserier kommer det nästan alltid fram, antingen under skoldagen eller hemma. I kommunens skolenkät svarar 93,4 % av eleverna i årskurs 3-6 att de vet vem på skolan de kan prata med om någon har varit elak mot en elev.

En del elever har inte känt sig trygga med viss personal, såväl vikarier som ordinarie personal, som arbetat på skolan under läsåret. I den kommunala skolenkäten hösten 2022 uppgav 8,3 % eleverna i årskurs 3-6 att det

stämmer eller stämmer ganska bra att det finns vuxna i skolan som de är rädda för. Det är av vikt att personal, både i skolan och på fritids, bemöter elever likvärdigt och att all personal följer skolans regler. Personalen ska aktivt agera förebilder för eleverna.

Till kommande läsår behöver vi ha en fråga i skolans lokala trygghetsenkät som ger svar på om eleverna känner att de har minst en vuxen på skolan att prata med om viktiga saker. Exempelvis att eleverna på skolan vet vem de kan prata med om någon har varit elak mot en elev. Målet är att alla elever i skolan känner att de har någon vuxen att vända sig till och prata med på skolan.

Nät-hat och kränkande behandling via sms och internet

På mellanstadiet har det framkommit att kränkande behandling har skett under elevernas fritid. Detta i samband med att de använt sociala medier. Skolan har fått stötta och reda i några konflikter och kränkningar som skett på elevernas fritid.

Skolan har som rutin att eleverna lämnar in mobiltelefonen på morgonen och att den återfås vid skoldagens slut.

Planerade samtal

Under läsåret har klass- och elevråden vidareutvecklats. Ett årshjul har upprättats med teman för klass-, fritids- och elevråd. De olika teman har varit kopplat till skolans trygghetsarbete.

Inför alla elevråd har klasserna haft klassråd. I början av läsåret planerade rektor in alla elevråd och matråd i kalendariet, dock stod inte till en början teman med för respektive klass- och elevråd. Teman för klass- och elevråden började sedan skrivas i de veckoblad som rektor och administratör skickar till skolans personal. Dagordningar har inte skickats ut till skolans klass-, elev- och matråd, utan enbart övergripande tema till personal. Protokoll har skrivits på elevråd men inte lagts ut i Teams

Under höstterminen 2022 genomfördes alla de elevråd och matråd som planerades in i kalendariet, dock inte under vårterminen 2023. Inför kommande läsår är det av allra största vikt att de olika råden genomförs och att dagordning skickas ut, samt att personal vet var de kan hitta informationen. Elevråds-protokoll behöver läggas ut i Teams i närliggande tid. Vid frågor, önskemål och idéer som eleverna har med sig till elevråden bör rektor skriva svar kursivt direkt i protokollet så att eleverna kan ta upp det i respektive klass.

Fritidshemmet har haft kontinuerliga fritidsråd under läsåret. Fritids har en önskelåda som eleverna kan lägga förslag i. Eleverna känner att de kan vara med och påverka när de får vara med och bestämma.

Höredaskolan behöver fortsätta utveckla arbetet med att involvera alla elever efter deras ålder och mognad, både i skolan och på fritidshemmet.

Under läsåret har det tagits upp på Brukarrådet att de vill att deras protokoll skickas ut till alla via Edlevo av rektor eller administratör. Det är av vikt att vårdnadshavare får ta del av de ämnen som tas upp på Brukarråden.

Raster

Överlag fungerar rasterna bra. På skolgården möts flertalet elever i olika åldrar och leker och spelar tillsammans.

Under vintern uppstod en del konflikter mellan elever på mellanstadiet. För att kunna få situationen lugnare på skolgården erbjöds åk 6 att vara i idrottshallen, tillsammans med en personal, under sina lunchraster på måndagar. Åk 4 och åk 5 erbjöds att vara i idrottshallen, tillsammans med personal, under sina lunchraster på tisdagar. Skolkurator besökte även klasserna på mellanstadiet för att höra vad eleverna hade för förslag på vad de önskar göra på raster. Elevernas förslag sammanställdes i en PowerPoint som sedan mellanstadiets personal och rektor arbetade vidare med.

Under läsåret fick skolan en Gaga-rink som varit och är uppskattad av både äldre och yngre elever. Flertalet konflikter har uppstått vid Gaga-rinken och personal såväl som elever har känt oklarheter kring spelreglerna. Skolans pedagoger bestämde vilka regler som skulle gälla vid ett arbetslagsmöte. Efter det blev situationen bättre. Fortsättningsvis är det av stor vikt att samtliga pedagoger på skolan håller sig uppdaterade kring och följer de regler som nu finns utarbetade.

Skolan har kontinuerligt sett över rastvärdsschemat och personal har under läsåret fått täcka för varandra för att ha bemannade raster. Periodvis har rastvärdar fått stå stationerade vid fotbollsplan och Gaga-rinken då eleverna behövt en del stöttning kring regler etcetera.

Det framkommer från både elever, föräldrar och personal att de önskar att skolan har planerade rast-aktiviteter som erbjud några gånger i veckan. Detta för att erbjuda elever alternativ till vad de kan göra och på så sätt skapa meningsfulla raster.

Studiero

Under läsåret har hela skolan, både elever och personal, arbetat med att förbättra studieron/arbetsron i klassrummen. Respektive klass har satt upp egna mål utifrån vad den egna klassen behöver arbeta med.

Årskurs 1–3 har under läsåret arbetat med modellen Pax. De pedagoger på lågstadiet som inte varit utbildade i modellen Pax har under läsåret genomfört utbildningen. Genom utbildningen har pedagogerna fått olika verktyg som syftar till att skapa ett klassrum präglad av lugn, trygghet, glädje och studiero.

I den årliga kommunala skolenkäten som genomfördes på höstterminen av årskurs 3–6 visar Höredaskolans enskilda resultat att 90 % av eleverna tycker att de har bra eller ganska bra studiero på lektionerna. Vidare visar enkätresultatet att 78,3 % av eleverna i årskurs 3–6 tycker att det stämmer eller stämmer ganska bra att alla elever bidrar till studiero i klassrummet.

Ordningsregler

I början av läsåret 2022/2023 fick elever och personal utvärdera skolans ordningsregler och skolgårdsregler, samt komma med eventuella synpunkter och förslag på förändringar/justeringar. Under höstterminen 2022 togs beslut på elevråd och arbetslagsmöte att tillåta snöbollskrig för mellanstadiet två gånger i veckan på ett särskilt område på skolgården, samt på specifik rast och med specifik personal.

Under hösten 2022 genomförde eleverna i årskurs 3–6 kommunens skolenkät. Resultatet visar att 98,3 % av eleverna i årskurs 3–6 tycker att det stämmer helt och hållet eller stämmer ganska bra att de följer skolans

ordningsregler. På påståendet ”*I min skola följer eleverna de ordningsregler som finns*” svarar 78,4 % att det stämmer helt och hållet eller ganska bra. 88,3 % av eleverna i årskurs 3–6 upplever att det stämmer helt och hållet eller ganska bra att ”*Alla vuxna ser till att ordningsreglerna följs*”. Målet är att all personal ska vara väl insatta i skolans ordningsregler och arbeta för att de följs på skolan.

Kränkningar

Kommunen har ett digitalt system för anmälan, utredning, åtgärder och uppföljning. Det som syns i systemet är att en del personal är mer aktiv i sina anmälningar än andra.

Under läsåret har de flesta kränkningar varit fysiska (37,04 %) och verbala (29,63 %). Av de ärenden som inkommit är det flest pojkar som har utsatt andra (70,59 %) och det är övervägande pojkar som har blivit utsatta (68,75 %). Näst intill en tredjedel av alla kränkningar har skett på skolgården. Vidare har näst intill en femtedel av alla dokumenterade kränkningar skett i klassrum och kapprum. Det finns en medvetenhet om att skolan har haft enskilda elever som frekvent varit inblandade i anmälningar rörande kränkande behandling.

Personal försöker stötta elever i olika situationer så att eleverna blir bättre på att förstå och hantera konflikter. Bland annat har skolkurator haft lektioner i årskurs 1 utifrån materialet ”*Bråka smartare*”.

Otrygga platser

Under höstterminen upprättades en ny enkät för att kartlägga trygga och otrygga platser inom- och utomhus. Det framkom att de platser som eleverna i förskoleklass till årskurs 6 upplever som mest otrygga på skolan är toaletterna (7,8 %), duschrum (7,8 %), kapprum (6,1 %) och omklädningsrummen i samband med idrotten (6,1 %). Under läsåret har även trygghetsteamet kartlagt otrygga platser inomhus på fritids.

I utomhusenkäten framkommer att de flesta elever på skolan känner sig trygga på vår skolgård. De platser på skolgården som eleverna i förskoleklass till årskurs 6 har markerat att de känner sig otrygga på är fotbollsplan (8,7 %), kyllerboll (5,2 %), bandyplan (3,5 %), klätterställning vid bandyplan (3,5 %) och fotbollsplanen med grus (3,5 %). Bland eleverna i förskoleklass till årskurs 3 upplevdes Kyllerbollen som den mest otrygga platsen på skolgården, medan eleverna i årskurs 4–6 upplevde fotbollsplanen (14,28 %) som mest otrygg. Skolkurator upprättade en PowerPoint för att klasslärarna skulle kunna presentera resultatet av sammanställningen av otrygga platser på skolan. Resultatet visades på både skol-, stadiе- och klassnivå. Utifrån sammanställningen fick eleverna möjlighet att ge förslag på hur vi tillsammans kan få fler att känna sig trygga. Elevernas förslag och synpunkter har förts fram på elevrådet och sedan arbetats vidare med.

På brukarrådet har det framkommit att elever och besökare upplever toaletterna som äckliga. Alla klasser har fått arbeta med toalett-vett. Skola och vårdnadshavare har samarbetat för att försöka hjälpa åt att lära barnen/eleverna toalett-vett.

Under läsåret har eleverna uttryckt en oro kring duscharna i omklädningsrummen. De har lyft oron vid elevråd och i vardagssamtal med

personal på skolan. Detta resulterade i att Ekfab har satt upp duschbås i båda omklädningsrummen. Elevernas oro har minskat i dessa situationer sedan båsen blev monterade.

Främjande - målinriktat arbete med identifierade friskfaktorer

Målet med skolans främjande arbete är att skapa en trygg och tillitsfull arbetsmiljö för alla elever och all personal, där alla elever har maximala möjligheter att lära och utvecklas. Arbetet syftar till att förstärka respekten för allas lika värde och omfattar alla diskrimineringsgrunderna. Det främjande arbetet pågår löpande och utan att något särskilt har hänt. Det visar sig både i det som görs och sägs och i det som inte görs och inte sägs.

Främjande arbete/åtgärder

Kön – Vi ska ge flickor och pojkar lika stort inflytande och utrymme i verksamheten. Vi skapar förutsättningar för eleverna att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa könsroller.

Pedagogerna reflekterar över hur mycket utrymme man ger pojkar respektive flickor i olika diskussioner.

Vi skapar en miljö där eleverna får utvecklas och accepteras som de är, genom att vi gör medvetna val vad gäller exempelvis lekmaterial, litteratur, gruppindelningar och placeringar av elever.

Personal och elever analyserar och diskuterar vilka fördomar och stereotypa föreställningar om kön som kan förekomma i media eller läromedel. Vi har återkommande diskussioner om jämställdhet.

Könsidentitet eller könsuttryck - Vi ska samtala om normer om könsidentitet och könsuttryck i klassrummet.

Vi lyfter och diskuterar normer, könsidentitet och könsuttryck i undervisningen. Alla på skolan ska behandlas lika oavsett könsidentitet eller könsuttryck.

Vid prov, enkäter etc. där det krävs att kön ska uppges ska alternativet Annan finnas.

Etnisk tillhörighet - Vi ska uppmärksamma elevers flerspråkighet och kultur på ett positivt sätt.

I vår verksamhet jobbar vi för att eleverna utvecklar sin empati och visar respekt för andras kulturer. Vi fokuserar på att eleverna ska känna sig stolta över sig själva och sitt ursprung.

Tillsammans med eleverna analyseras och diskuteras fördomar och stereotypa föreställningar om olika etniska grupper som kan förekomma i media eller läromedel oberoende av elevsammansättningen i klassen eller på skola.

Återkommande samtal kring allas lika värde. Regelbundet aktualisera barnkonventionen i undervisningen och arbetet på skolan.

Religion eller annan trosuppfattning - Vi ska respektera varandra oavsett religion eller annan trosuppfattning.

Tillsammans med eleverna analyseras och diskuteras fördomar och stereotypa föreställningar om olika religiösa grupper som kan förekomma i media eller läromedel.

Undervisning om religioner och trosuppfattningar sker främst enligt kursplan i ämnet religionskunskap.

Lärare har kunskap om vilka högtider och traditioner som firas av eleverna (där de vill uppges det) och ser till att utflykter, större prov, föräldramöten etc. inte läggs i anslutning till dessa.

Funktionsnedsättning och Bristande tillgänglighet – Vi ska göra skolmiljön och undervisningen tillgänglig för elever med olika funktionsnedsättningar. Alla elever utvecklas utifrån sina förutsättningar och förmågor.

Vi anpassar verksamheten efter elevernas olika behov och samtalar om allas lika värde oavsett olikheter.

Pedagogen anpassar den pedagogiska, fysiska och sociala miljön i relation till barn och elevers lärande.

Gemensamma aktiviteter utformas så att alla elever kan delta.

Sexuell läggning - Vi ska prata med eleverna om olika samlevnadsformer.

Vår verksamhet präglas av öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattningar, levnadssätt och familjesammansättningar.

Vi tar upp HBTQ integrerat i ämnen/undervisningen. Samt arbetar inkluderande med homo-/bisexualitet oberoende om det finns elever som öppet definierar sig som homo- eller bisexuella i klassen.

Personal och elever analyserar och diskuterar fördomar och stereotypa föreställningar om människor baserat på sexuell läggning som kan förekomma i media eller läromedel.

Ålder - Vi ska skapa aktiviteter där elever i olika åldrar umgås och samarbetar.

Vi arbetar med olika gemenskapsstärkande aktiviteter över klassgränserna som med till exempel:

- fadderverksamhet
- skoljoggen
- likabehandlingsdagar/aktiviteter
- friluftsdagen i Östra Näs
- friidrottsdag på Ränneborg för förskoleklass till årskurs 6
- sim- och isdagar

Sexuella trakasserier

Vi arbetar kontinuerligt med att stärka elevernas förmåga att värna sin kroppsliga integritet gentemot vuxna och andra jämnåriga och stärka deras självkänedom genom till exempel frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer.

Skolan deltar under hösten 2024 i Rädda Barnens ”Stopp! Min kropp!-vecka för barns rätt till trygghet”.

Mål: Planen ska vara ett levande verktyg.

Skolans rutiner, främjande insatser och förebyggande arbete tas kontinuerligt upp inom personalgruppen. Detta för att planen ska hållas aktiv. All personal tar eget ansvar för att ta till sig informationen som planen ger och arbeta aktivt utefter den.

Elevens delaktighet i planen behöver förankras. Klass-, fritids- och elevråd behöver fortsatt vidareutvecklas. Trygghet och trivsel är stående punkter som ska diskuteras.

Årshjul som har upprättats kring skolans trygghetsarbete kommer att revideras med aktuella datum- och aktiviteter, samt knyts samman med klass-, fritids- och elevrådsteman.

Skolkurator presenterar planen i alla årskurser på skolan. Skolkuratoren upprättar olika åldersanpassade PowerPoints för att på så sätt förankra och sprida innehållet i ”Höredaskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling” till alla elever på skolan.

Fortsatt arbeta för att utveckla skolans olika enkäter. Skolans olika enkäter behöver fortsatt ses över och ev. revideras eller upprättas. Elever och personal på skolan och fritids går igenom aktuella enkätsammanställningar och arbetar med att ta fram mål för att få till förändringar till det bättre.

Skolan arbetar med jämställdhet och normkritiska frågor som skolkuratoren och trygghetsteamet har förberett till årskurserna. Arbetet sker månadsvis och med olika teman som är kopplade till en eller flera diskrimineringsgrunder. Detta för att ytterligare lyfta och belysa de normer som finns i vardagen och samhället, samt öka vår medvetenhet kring detta. Personal och elever undersöker och reflekterar tillsammans över de läromedel som skolan använder, samt de fördomar och stereotypa föreställningar som råder.

Dokumentationsmall för uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsarbete och arbete mot diskriminering och kränkande behandling upprättas. Kontinuerliga uppföljningar/dokumentation planeras in i skolans kalendarium och genomförs löpande under läsåret. Vid dessa tillfällen har personal möjlighet att tipsa varandra och hur de arbetar eller om olika material.

PowerPoint vid läsårstart. Alla klasslärare ansvarar för att gå igenom PowerPointen med sin klass under första skolveckan. Det möjliggör en likvärdig start för alla elever på skolan och att alla får ta del av samma information.

Förebyggande - målinriktat arbete med identifierade riskfaktorer

Skolans förebyggande arbete handlar om att avvärja och åtgärda de risker man identifierat i verksamheten kring diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande behandling och binder för lika rättigheter och möjligheter. Detta görs efter vad som kommit fram i resultat och analys av kartläggningen som genomförts.

Förebyggande åtgärder

Trevligare språkbruk och attityd mot varandra på raster, under skoldag och fritidstid.

Fortgående samtal sker bland elever och personal om hur vi kommunicerar med varandra och vilka attityder som är okej, så att alla förstår och känner sig inkluderade. Ansvarig: All personal. Uppföljning och utvärdering sker kontinuerligt.

All *personal uppmärksammar* elever och *har nolltolerans* mot icke önskvärdt språk, beteende samt skojbråk. Ansvar: All personal på skolan. Utvärdering sker kontinuerligt.

All personal samt alla elever arbetar under läsåret 2023/2024 med att genom undervisning, samtal och reflektion öka sin förståelse för *allas lika värde, rättigheter och möjligheter. Barnkonventionen*. Återkommande diskussioner om *etik, moral, demokrati och jämställdhet* genomförs i skolans olika ämnen. Ansvarig: All personal. Uppföljning och utvärdering sker kontinuerligt.

Sociogram utförs en gång per läsår samt vid behov, detta för att upptäcka eventuella grupperingar, positiva och negativa konstellationer och utanförskap. Ansvarig: Pedagoger, Trygghetsteam. Utvärdering sker i direkt anslutning.

Inflytande och ansvar - Eleverna ska vara involverade i frågor som rör dem utifrån deras ålder och mognad.

Personal lyssnar aktivt och *bejaktar elevernas tankar och förslag* för att stärka elevernas självförtroende och tron på att deras egna tankar och åsikter är viktiga.

Personal låter när möjligt *eleverna vara delaktiga i lösningar* av olika problem/dilemman som dyker *upp i vardagen*.

Pedagogerna avsätter bland annat *tid för att klass- och fritidsråd* ska genomföras. Detta för att eleverna ska kunna diskutera frågor som är viktiga och aktuella för dem. På så sätt får eleverna regelbundet möjlighet att träna på de demokratiska principerna mm.

Skolan har *regelbundna klassråd, elevråd, fritidsråd och matråd*. *Trygghet och trivsel är stående punkter* som ska diskuteras. Årshjul som upprättats revideras.

Klassrådets tema är kopplade till elevrådets tema, samt till årshjulet för Höredaskolans trygghetsarbete. Rektor ansvarar för att kalla till elevråd, upprätta och skicka ut dagordning inför elev- och matråd, samt ansvarar för att råden protokollförs och läggs ut i Teams. Vidare ansvarar rektorn för att ge svar i protokollen på det som eleverna lyft på elevrådet.

När konflikt uppstår mellan elever hjälper personal vid behov till och stöttar eleverna att finna sätt att *hantera konflikten* på.

Personal och elever arbetar för att ta ett *gemensamt ansvar kring klassens studiero, trygghet och trivsel*. Diskussioner sker kontinuerligt kring rättigheter och skyldigheter/ansvar.

Skolan arbeta för att varje enskild individ, både personal och elever, *tar ansvar för de saker de lånar från skolan* och för att alla ska få en förståelse för att fler ska kunna ha nytta och glädje av att få använda dem.

Ansvarig: Personal, elever och rektor. Utvärdering sker av personal och elever kontinuerligt i verksamheten.

Alla elever ska ha möjlighet till stimulerande raster och då få testa olika aktiviteter.

Utveckla (organisera) rast-aktiviteter. Alla elever ska få ta del av de planerade rast-aktiviteterna som fritidsverksamheten ska anordna. Ansvarig: Fritidshemspersonal, rektor. Utvärdering sker på klass- och elevråd.

Tillgängliga och aktiva rastvärdar. Uppdraget som rastvärd är att synas och röra sig där eleverna befinner sig, samt finnas till för eleverna. Vi stöttar de elever som behöver hjälp att komma in i leken. Rastvärdar fokuserar på eleverna, pratar och får i gång aktiviteter. När tillfälle ges är rastvärdar med i elevernas lekar. Målet är att alla elever ska känna att de har bra och meningsfulla raster. Ansvarig: Personal som ska vara ute enligt rastvärdsschemat. Rektor ansvarar för att det finns rastvärdar bemannade på alla raster. Utvärdering sker kontinuerligt i verksamheten, samt på klass- och elevråd.

Trygga vuxna – Alla elever har minst en vuxen på skolan som de känner förtroende för och kan vända sig till om de själva eller någon kamrat behöver stöd och hjälp

Skolan behöver arbeta aktivt för att behålla och skapa goda relationer och god lärmiljö på skolan. All personal arbetar utifrån principen att alla lika värde och för att ett demokratiskt förhållningssätt genomsyrar vår undervisning.

Personal bemöter elever, vårdnadshavare och kollegor på ett *respektfullt* sätt och *skapar ett tillitsfullt klimat*.

Personalen arbetar för att *skapa relation med eleverna*, detta för att främja trygghet och trivsel.

Skolan arbetar aktivt med upprättandet av skolans ordningsregler, samt de klass-/trivselregler som respektive klass alternativt fritidshem upprättar. Personal följer ordningsreglerna och arbetar aktivt med att stötta och uppmuntra eleverna att följa dem. Vidare ingriper personal vid nedsättande uttryck mellan elever, negativa kommentarer, suckar, blickar etcetera.

Ansvarig: Personal på skolan. Utvärdering: sker kontinuerligt, samt vid genomförande av elevenkät under höst- och vårtermin.

Rutiner för akuta situationer

Policy

Inom Höredaskolans verksamhet ska det råda nolltolerans mot alla former av diskriminering, exempelvis trakasserier och sexuella trakasserier, och kränkande behandling.

På Höredaskolan ansvarar all personal för alla elevers trygghet och trivsel. Skolpersonal ska aktivt motarbeta de tendenser till kränkande behandling som uppstår inom verksamheten så fort som möjligt. Personal som upptäcker pågående kränkningar/ trakasserier skall genast ingripa i den akuta situationen för att markera att skolan inte accepterar beteendet.

Skolan ansvarar för att utreda kränkningar som sker på skolan eller i anslutning till skolan. Kränkningar som sker på sociala medier och som har samband med skolans verksamhet utreds av skolan.

Rutiner vid olika former av diskriminering och kränkande behandling

Anmäla: All personal inom Höredaskolans verksamhet som *får kännedom* om att en elev/personal har upplevt eller upplever sig utsatt för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling i samband med verksamheten, är *skyldiga att anmäla detta till rektorn*. Rektorn är i sin tur skyldig att föra informationen vidare till huvudman. Rektor ansvarar för att utredning görs och åtgärder vidtas.

Utreda: Skyldigheten att *utreda* uppstår så snart någon i personalen får vetskap om att en elev upplever sig utsatt. Det krävs alltså inga bevis för den påstådda händelsen för att påbörja en utredning. Det är den enskilda elevens upplevelse av det inträffade som är utgångspunkter för utredningen. Börja med att prata med de berörda så snart det är möjligt.

Åtgärda och stoppa: *Syftet* med att utreda är att få tillräckligt med information och kunskap om situationen, så att den ansvariga för verksamheten kan bedöma vilka *åtgärder* som måste genomföras för att få diskriminering, trakasserier och/eller kränkande behandling att upphöra. Åtgärder kan vara allt från samtal till disciplinära åtgärder.

Följa upp och utvärdera åtgärderna: *Uppföljning* sker vid all form av kränkande behandling för att försäkra sig om att kränkningarna/trakasserier har upphört. Uppföljande samtal sker efter 1–2 veckor. Vid uppföljning *utvärderas* även de åtgärder som har satts in och om ev. ytterligare åtgärder behöver vidtas.

Dokumentera: I Eksjö kommun använder man verktyget **Draftit** för att förenkla arbetet med kränkande behandlingar. I verktyget *dokumenteras* anmälningar, utredningar, åtgärder samt uppföljningen av ärendena. Allt detta görs i linje med GDPR. Verktyget håller också koll på statistik vilket förenklar kartläggningen. Genom dokumentation kan skolan även upptäcka om de inträffade trakasserier/kränkningarna är del av ett större problem i verksamheten som kräver mer omfattande insatser.

Rutin för när en elev upplever sig utsatt för kränkning av annan elev.

Vid misstanke om trakasserier/kränkande behandling mellan elever vidtas följande åtgärder:

1. Berörd personal anmäler till rektor, via systemet Draftit, samt informerar ansvarig pedagog/klasslärare. *I varje situation avgör berörd personal och rektor vem som har ansvar för utredning.*
2. Berörd personal på skolan ansvarar för att samtal förs med samtliga berörda elever.
 - a. Det första samtalet genomförs med den elev som uppges ha blivit eller upplever sig ha blivit utsatt så snart som möjligt.
 - b. Utifrån vad som har framkommit i samtalet med eleven, hålls sedan samtal med den/de elever som kan ha utfört kränkningen för att klargöra vad som har hänt.
 - c. Vid behov samlas även information in från andra elever och personal.
 - d. Dokumentera samtalen i aktuellt ärende i systemet Draftit och/eller lägg till som bilaga.
 - e. Vid behov kontakta vårdnadshavare.
 - f. Vid behov upprättas tillbudsrapport i ”STELLA”.
3. Åtgärder sätts in och dokumenteras i det aktuella ärendet i systemet Draftit.
4. Uppföljning sker inom 1–2 veckor och dokumenteras i det aktuella ärendet i systemet Draftit.
 - a. Utvärdering av åtgärder.
 - b. Beslut tas om ärendet ska avslutas eller lämnas vidare till trygghetsteamet/kuratorn.

Vid allvarlig form av trakasserier/kränkande behandling kallar rektorn elev, vårdnadshavare och berörd personal till elevkonferens.

Om kränkningarna eller trakasserierna inte upphört: kallas de elever som utsätter tillsammans med vårdnadshavare till skolan av rektor/skolkurator för samtal, Elevkonferens. En handlingsplan upprättas för att komma till rätta med den rådande situationen. Samtalet dokumenteras och läggs in i skolans journalsystem, Prorenata.

Åtgärder för att förhindra fortsatta trakasserier, sexuella trakasserier och/eller kränkande behandling som utförs av elever: bör grundas på utredningen i det enskilda fallet. Skolans åtgärder behöver riktas till både den elev som blivit utsatt och till den/dem som har utövat trakasserierna och/eller kränkningarna.

I varje enskilt fall bör det bedömas om skolan behöver vidta ytterligare åtgärder, till exempel kontakt med andra myndigheter så som socialtjänst eller polis.

Skolan bör också överväga om åtgärder behöver vidtas även på grupp- och verksamhetsnivå dvs. trakasserierna/kränkningarna i det enskilda elevärendet kan vara en del av ett större/bredare sammanhang som råder på skolan.

Rutin för när en elev upplever sig utsatt för någon form av diskriminering eller kränkning av personal.

1. Berörd personal anmäler till rektor, via systemet Draftit, samma dag som det aktualiserats.
2. Rektor ansvarar för att utreda, dokumentera, åtgärda samt följa upp. Huvudmannen informeras och ev. kontakt tas med personalavdelningen.
3. Rektor har enskilda samtal med utsatt person och utsättande person.

Rutin för när en personal upplever sig utsatt för trakasserier eller kränkning av elev.

1. Berörd personal anmäler till rektor, via systemet STELLA, samma dag som det aktualiserats.
2. Rektor ansvarar för att utreda, dokumentera, åtgärda samt följa upp. Huvudmannen informeras och ev. kontakt tas med personalavdelningen.
3. Rektor har enskilda samtal med utsatt person och utsättande person.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Om du som förälder misstänker att ditt eller andras barn är utsatt för kränkningar eller mobbning bör du ta kontakt med skolan omgående. Tillsammans kan vi få till stånd en positiv förändring av ditt eller andra barns situation.

All personal ansvarar för att händelser där elever anser sig ha upplevt diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ska dokumenteras och skyndsamt (samma dag) anmälas till rektor.

Ansvarsförhållande

Rektor är ytterst ansvarig. All personal ansvarar för att föra relevant information vidare till berörda.

Om åtgärderna inte upplevs tillräckliga för elev och vårdnadshavare kan man vända sig till barn- och utbildningssektorns administrativa enhet med ett klagomål. [Klagomål på förskola och skola - Eksjö kommun \(eksjo.se\)](https://www.eksjo.se). Om ni inte heller här får det stöd du/ni anser att ni har rätt till kan ni gå vidare till Barn- och elevombudet (<https://beo.skolinspektionen.se>) eller Diskrimineringsombudsmannen (www.do.se)

Bilaga - Begrepp och definitioner

Här följer en förklaring av de olika begreppen som används i skolans likabehandlingsplan.

Kön – gäller både biologiska skillnader mellan pojkar och flickor och en persons självupplevda könstillhörighet.

Könsöverskridande identitet eller uttryck – avser personer med könsidentitet eller könsuttryck som hela tiden eller periodvis skiljer sig från könsnormen i form av kläder, kroppsspråk m.m. till exempel transvestiter eller intersexuella.

Sexuell läggning – avser homo-, bi- eller heterosexuell läggning.

Etnisk tillhörighet – avser hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung eller annat liknande förhållande. Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter.

Religion eller annan trosuppfattning – avser religionsfrihet, både i fråga om religion eller annan religiös åskådning till exempel ateism.

Funktionsnedsättning – avser varaktiga fysiska, psykiska eller intellektuella begränsningar av en elevs funktionsförmåga. Det är alltså något som en person har, inte något som en person är. En funktionsnedsättning kan märkas mer eller mindre i olika situationer som tex allergier, dyslexi, hörsel- och synskador, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar mm.

Ålder – avser alla som upplever sig särbehandlade utifrån sin ålder. Det är tillåtet att särbehandla av skäl som har samband med ålder i vissa fall till exempel indelning i grupper i skolan.

Kränkning är ett paraplybegrepp där mobbning, trakasserier och övrig kränkande behandling ingår. Här ryms alla typer av dålig behandling som gör att någon känner sig ledsen, sårad och mindre värd.

Kränkande behandling är det ord som används för att i lag förbjuda kränkningar som inte har samband med diskrimineringsgrunderna. Kränkande behandling definieras som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Det kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjligande eller fysiska handlingar som slag, sparkar och knuffar, men kan också bestå av utfrysning eller hot. Kränkande behandling kan också förekomma på internet, till exempel på sociala medier.

Mobbning är upprepade kränkningar mot en person under en viss tid. Den som är utsatt riskerar att hamna i ett underläge och har svårt att försvara sig. Enstaka bråk och konflikt är inte mobbning.

(Begreppet mobbning finns inte i skollagen, men ordet brukar användas i dagligt tal om en elev blir utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier vid upprepade tillfällen. Kränkande behandling kan vara något som bara händer en gång. Kränkande behandling är alltså ett bredare begrepp, som kan innefatta mobbning men även andra kränkande beteenden.)

Diskriminering är när en vuxen i skolan, till exempel en lärare, missgynnar eller behandlar en elev sämre än andra och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna; kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion och annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. I skolan är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Det räcker med en händelse för att någon ska göra sig skyldig till trakasserier. Trakasserier kan vara att ge uttryck för förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar, med koppling till diskrimineringsgrunderna. Det kan exempelvis handla om skällsord eller utfrysning. Det är trakasseri även när ett barn eller en elev kränks på grund av en förälders sexuella läggning, funktionsnedsättning m.m.

Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell art som kränker någons värdighet. Sexuella trakasserier kan handla om ovälkomna beröringar, tafsningar, skämt, förslag eller bilder som är sexuellt anspelade och som upplevs som kränkande för personen. Det kan även handla om en sexuell jargong.

Bristande tillgänglighet (en form av diskriminering) är när en person med funktionsnedsättning missgynnas genom att verksamheten inte genomfört åtgärder som möjliggör för personen att komma i en jämförbar situation med personer utan funktionsnedsättning.

Källor:

Skollagen 2010:800, kapitel 6, 1–10 §, SFS 2022:940

Diskrimineringslagen 2008:567, kapitel 1, 4–5 §

Skolverket: [Kränkande behandling, mobbning och diskriminering - Skolverket](#)